

AUTORITATEA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA DATELOR

Rezumatul avizului Autorității Europene pentru Protecția Datelor privind „Sănătatea mobilă: Reconcilierea inovațiilor tehnice cu protecția datelor”

(Textul integral al prezentului aviz este disponibil în limbile engleză, franceză și germană pe site-ul AEPD
www.edps.europa.eu)

(2015/C 232/06)

Sinteză

Sănătatea mobilă („m-sănătatea”) este un sector cu o creștere rapidă, apărut prin convergența dintre serviciile medicale și tehnologia informației și comunicațiilor (TIC). Aceasta include aplicații pentru echipamente mobile menite să ofere servicii în domeniul sănătății prin intermediul unor dispozitive inteligente care prelucrează adeseori informații cu caracter personal legate de sănătate. De asemenea, aplicațiile de m-sănătate prelucrează un volum mare de informații legate de stilul de viață și de bunăstare.

Piața m-sănătății este complicată din cauza numeroșilor operatori publici și privați care activează în același timp; de exemplu: dezvoltatori de aplicații, magazine de aplicații, producători de dispozitive și agenți de publicitate, iar modelele comerciale pe care aceștia le adoptă se modifică și se adaptează în permanență la condiții supuse unor schimbări rapide. Cu toate acestea, dacă prelucrează informații cu caracter personal, aceștia trebuie să respecte normele de protecție a datelor și să răspundă de modul în care prelucrează datele respective. Mai mult decât atât, conform acestor norme, informațiile legate de sănătate se bucură de un nivel foarte ridicat de protecție.

Dezvoltarea m-sănătății are un potențial mare de îmbunătățire a serviciilor medicale și a vieții indivizilor. În plus, este de așteptat ca sistemul de tip big data, împreună cu „Internetul Obiectelor”, să aibă un impact semnificativ asupra m-sănătății datorită volumului de informații disponibile și calității deducțiilor ce pot fi făcute pornind de la aceste informații. Se preconizează astfel că cercetarea medicală va avea acces la noi perspective și că este posibil să fie reduse costurile și să se simplifice modalitatea pacienților de a apela la îngrijiri medicale.

În același timp, este necesar să se protejeze demnitatea umană și drepturile fundamentale ale omului, în special cele legate de viața privată și de protecția datelor. Utilizarea sistemului de tip big data pe scară largă poate reduce controlul utilizatorilor asupra datelor lor personale. Acest lucru se datorează parțial dezechilibrului uriaș dintre informațiile limitate aflate la dispoziția oamenilor și informațiile vaste aflate la dispoziția entităților care oferă produse ce presupun prelucrarea acestor informații cu caracter personal.

Considerăm că următoarele măsuri legate de m-sănătate ar aduce beneficii substanțiale în domeniul protecției datelor:

- legiuitorul Uniunii Europene ar trebui ca, în măsurile viitoare de elaborare a politicilor din domeniul m-sănătății, să cultive responsabilizarea și alocarea răspunderii celor implicați în proiectarea, furnizarea și funcționarea aplicațiilor (inclusiv proiectanții și producătorii de dispozitive);
- proiectanții și editorii de aplicații ar trebui să conceapă dispozitive și aplicații care să crească transparența și nivelul de informații furnizate persoanelor în legătură cu prelucrarea datelor lor și să evite colectarea mai multor date decât este necesar pentru a îndeplini funcția necesară. Ar trebui să facă acest lucru prin includerea în proiect a unor setări de confidențialitate și de protecție a datelor și prin punerea lor la dispoziție implicit, în cazul în care persoanele nu sunt invitate să își seteze manual opțiunile de protecție a datelor, de exemplu la instalarea aplicațiilor pe dispozitivele lor inteligente;
- acest sector de activitate ar trebui să folosească sistemul de tip big data în m-sănătate în scopuri benefice indivizilor și ar trebui să evite utilizarea lor în practici ce le-ar putea cauza prejudicii, cum ar fi crearea de profiluri discriminatorii; și
- legiuitorul ar trebui să crească nivelul de securitate a datelor și să încurajeze aplicarea confidențialității prin proiect și implicit printr-o proiectare care să respecte viața privată, precum și dezvoltarea de elemente structurale și instrumente.

Deși m-sănătatea este un sector nou, în curs de dezvoltare, normele UE de protecție a datelor – așa cum sunt aplicate în prezent și cum vor fi consolidate și mai mult prin reformă – oferă garanții de protecție a datelor cu caracter personal. Totodată, vom încuraja Rețeaua tehnică pentru protecția vieții private pe internet (*Internet Privacy Engineering Network – IPEN*) să testeze noi bune practici și soluții inovatoare pentru m-sănătate. De asemenea, având în vedere dimensiunea globală a prelucrării datelor în cadrul m-sănătății, este esențial să existe o cooperare consolidată între autoritățile de protecție a datelor din întreaga lume.

I. Introducere și context

I.1. Contextul m-sănătății – prestații sociale și sistemul de tip big data

1. La începutul anilor 2000, sectoarele de activitate mass-media, tehnologia informației și comunicații electronice au început să convergă, creând atât un nou mediu de afaceri, cât și noi probleme de reglementare. În mod similar, astăzi, sectorul sănătății descoperă noi oportunități de dezvoltare și creștere în convergența cu tehnologiile noi (dispozitive inteligente și aplicațiile aferente pentru dispozitive mobile). Scopul final al acestei combinații este să furnizeze servicii medicale utilizatorilor prin intermediul dispozitivelor inteligente, fiind considerată un „domeniu emergent și cu o dezvoltare rapidă, ce are potențialul de a juca un rol în transformarea serviciilor medicale și de a le spori calitatea și eficiența” ⁽¹⁾.
2. Se preconizează că convergența dintre tehnologie și serviciile medicale va permite (i) furnizarea de servicii medicale mai bune la costuri mai mici; (ii) responsabilizarea pacienților (adică un control mai bun asupra propriilor îngrijiri medicale) ⁽²⁾; și (iii) un acces mai ușor și mai rapid la îngrijiri și informații medicale online (de exemplu, prin faptul că medicii vor putea să monitorizeze pacienții de la distanță și să interacționeze mai des cu aceștia prin e-mail).
3. Atingerea acestor obiective va fi posibilă prin proiectarea și distribuția de dispozitive mobile (de exemplu, dispozitive de calcul portabile) și aplicații pe dispozitivele inteligente ale utilizatorilor. Acestea pot captura cantități tot mai mari de date cu caracter personal (puterea de stocare și de calcul crește exponențial pe măsură ce prețul lor scade) de la un număr foarte mare de „senzori de date”, ce ar putea fi prelucrate și mai mult în centrele de date ale furnizorilor, cu o capacitate de calcul fără precedent. Combinația dintre utilizarea și conectivitatea de pretutindeni, serviciile aducătoare de profit adesea oferite gratuit utilizatorilor (în special aplicațiile mobile gratuite), împreună cu sistemul de tip big data și extragerea de date joacă un rol crucial în m-sănătate, creând o imagine digitală a fiecăruia dintre noi (așa-numitul *sine cuantificat*) ⁽³⁾.

I.2. Scopul avizului

4. Având în vedere impactul pe care sănătatea mobilă („m-sănătatea”) l-ar putea avea asupra drepturilor persoanelor la viață privată și la protecția datelor cu caracter personal, am hotărât din proprie inițiativă să emitem prezentul aviz.
5. Acesta își propune să atragă atenția asupra celor mai relevante aspecte ale protecției datelor pentru m-sănătate, care ar putea fi în prezent omise sau subestimate, pentru a spori conformitatea cu normele existente de protecție a datelor și pentru a deschide calea unei aplicări consecvente a acestor norme. În acest scop, se inspiră din avizul adoptat de Grupul de lucru înființat conform articolului 29 cu privire la aplicațiile mobile instalate pe dispozitive inteligente ⁽⁴⁾.
6. De asemenea, ia în considerare implicațiile acestui scenariu nou, care se schimbă într-un ritm rapid, având în vedere schimbările care fac obiectul propunerii de regulament general privind protecția datelor.
7. Prezentul aviz cuprinde două secțiuni. Secțiunea a II-a scoate în evidență cele mai relevante implicații în materie de protecție a datelor pe care le presupune m-sănătatea. Secțiunea a III-a analizează demersurile pentru integrarea cerințelor de protecție a datelor în proiectarea aplicațiilor din m-sănătate. În acest sens, subliniază măsuri legislative suplimentare care par să fie atât dezirabile, cât și necesare pentru a oferi o soluție eficientă la problemele ridicate de m-sănătate sau pe care aceasta le-ar putea ridica în viitor, din punctul de vedere al demnității, vieții private, protecției datelor și dreptului la identitate personală.

IV. Concluzie

69. m-sănătatea oferă o bogăție de noi oportunități pentru servicii de sănătate mai bune și mai eficiente pentru indivizi, o mai bună prevenție a bolilor, costuri mai mici ale îngrijirilor medicale pentru sistemele de protecție socială și oportunități mai mari pentru afaceri. Totuși, pentru a ajunge la o situație în care toate cele trei categorii de mai sus să poată beneficia la maximum de aceste evoluții, cu toții trebuie să acceptăm faptul că oportunitățile sunt însoțite întotdeauna de responsabilități.
70. În special, atragem atenția asupra responsabilității indivizilor și asupra necesității de a-și păstra demnitatea și dreptul la viață privată și la autodeterminare. În contextul unor schimbări economice rapide și al unei interacțiuni dinamice între diferiți operatori privați și publici, aceste principii fundamentale nu trebuie trecute cu vederea, iar profitul privat nu ar trebui să însemne costuri pentru societate.

⁽¹⁾ Cartea Verde a Comisiei Europene privind sănătatea mobilă, 10 aprilie 2014, COM(2014) 219 final, completată printr-un document de lucru al serviciilor Comisiei [SWD(2014) 135 final].

⁽²⁾ Nathan Cortez, *The Mobile Health Revolution?*, University of California Davis Law Review, Vol. 47, p. 1173.

⁽³⁾ Kelvin Kelly, fondatorul *Wired*, a creat platforma *quantifiedself.com* împreună cu jurnalistul Gary Wolf, prezentând conceptul unui public mai larg.

⁽⁴⁾ Avizul nr. 2/2013 din 27 februarie 2013 privind aplicațiile instalate pe dispozitivele inteligente (WP 202), adoptat de Grupul de lucru înființat conform articolului 29, disponibil la http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp202_ro.pdf

71. În acest sens, principiile și normele de protecție a datelor oferă îndrumare într-un sector încă insuficient reglementat. Dacă sunt pe deplin respectate, acestea vor spori securitatea juridică și încrederea în m-sănătate, contribuind astfel la dezvoltarea sa completă.

Adoptat la Bruxelles, 21 mai 2015.

Giovanni BUTTARELLI

Autoritatea Europeană pentru Protecția Datelor
